

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átveve:

Egész évre . . . 8 frt — kr.
Negyedévre . . . 2 — —

Helyben házhoz hordva:

Egész évre . . . 10 frt — kr.
Negyedévre . . . 2 frt 50 kr.

Vidékre postán szállítva:

Egész évre . . . 12 frt — kr.
Negyedévre . . . 3 — —

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik minden nap a hétfői és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Apáczai u. 3. sz.

A szerkesztőség kéziratok visszaadására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 4 kr.

NAGYVÁRAD, január 2.

Pillanatnyi elhatározás.

Ha valamikor, most különösen kíváncsian várta az ország az ujesztendei politikai üdvözléseket. A programnak kiégyeztetése szokott lenni az a nyilatkozat, melyet ilyenkor a politikai élet vezérei tesznek. Most pedig sokszoros alapja volt ennek az érdeklődésnek, melylyel e programot várta az ország népe.

Az ujesztendő ex-lex, törvényen kívüli állapotokat hozott. A kormánynak nincs budgetje, nincs törvényes felhatalmazása. Ilyen állapotban nem lehet sokáig hagyni az országot. Mi lesz tehát a kibontakozás útja? Erre várt feleletet az ország.

A felelet nem valami kielégítő.

Nem olyan harcias ugyan a miniszterelnök nyilatkozata, mint amilyent a jelenlegi helyzetben vártunk volna, de nem is nyújt alapos kilátást a békére.

Az a kijelentés, hogy a kormány és pártja hajlandó békét kötni ellenfeleivel, olyan föltételek mellett, amilyenekhez e békét kötötték, bajosan lesz kiinduló pontja a békének.

A kormány kiköti, hogy a béke sem az egyénekre, sem a pártokra megalázkodással ne járjon, kiköti a kloturt is és ennek fejében csak annyit ígér, hogy biztosítja a lehetőség korlátai között a választások rendjét és tisztaságát.

Eltekintve attól, hogy a kormány már más alkalommal is ünnepélyesen ígérte ezt és még sem vitte keresztül, — az ellenzéknek első feltétele, hogy a minisz-

terelnök hagyja ott a kormányzást. És ehhez szívósabban ragaszkodik, mint bármely más feltételhez.

Ilyen körülmények között a politikai újév mivel sem tisztázta a helyzetet. Maradunk továbbra is kétség és remény között és várunk a *percz eseményeire* és a *pillanat elhatározásaira*, amire Tisza István gróf és Bánffy Dezső báró csudálatos egybehangzó módon utalják nyilatkozataikban a közvéleményt.

Ebben ugyan nem nyilvánul valami különös államférfiúi mély bölcsesség, de a politika az exigenczeák tudománya, ma pedig a párt érdeke azt követeli, hogy a percz eseményei és a pillanat elhatározásaitól várják a fejleményeket.

Hogy ez a pillanatnyi elhatározás — felülről fog-e jönni? vagy — a pártból? vagy — a választóktól? azt meghozzák előbb utóbb a percz eseményei.

*

A politikai újévi üdvözlésekről adjuk a következőket:

A miniszterelnöknél.

A szabadelvűpárt klubjában gyülekezett össze, hogy először is egy sablonszerű üdvözlésen essen túl. Br. Podmaniczky Frigyes üdvözölte itt Szemere Attila s innen a miniszterelnöki palotába vonultak fel, hol már együtt voltak az összes miniszterek.

Tisza István gróf üdvözölte itt a miniszterelnöket: Komolyan mondja a helyzetet de azért ennek megítélésében nem szabad tulságba menni, mert komoly alkotmány krízis nem állt elő. Az ország sorsának intézésére *hivatott faktorok* között nincs konfliktus. Hogy a felelősség kit terhel ezen dolog miatt, azt tudjuk — ugymond Tisza gróf. A szónok ezután kitér

az eszközökre is, melyek segítségével ebből a helyzetből ki lehet eviczkölni. Az eszközöknek a *pillanat* változó konzekvenciáihoz kell alkalmazkodni. Megragadnak minden alkotmányos fegyvert és eszközt és küzdeni fognak szívósan. De mégis örülne, ha létre jöhetne a békés kiegyenlítés. (No lám!)

De hogy e kiegyenlítés valóban szanálja a helyzetet, hogy az valóban megnyugvást idézzon elő s egy jobb jövőnek képezze alapját, annak előfeltételét képezi, *hogy az egyénekre és pártokra nézve megalázkodással ne járjon*, hogy az egyének és pártok jogos önértéket intacte tartsa fenn és másodsor, hogy ne csak pillanat hézsegeiből képezzen kibontakozást. Mert hiszen ha expedienst találunk, amelylyel keresztül borkázhatunk a pillanat sorain, de fennhagyjuk azt a Damokles-kardot, amelyet az imént említettem, nem javított, de elrontottuk a helyzetet. A megoldásnak megnyugvást kell hozni minden téren, ki kell huznia mindazon mérges anyagot, amely a helyzet elfajulására vezet. Annak tehát *biztosítania kell a parlament méltóságát, rendjét és munkaképességét, de egyúttal biztosítania kell a lehetőség korlátai között a választások rendjét és tisztességét is.*

Bánffy Dezső br. magáévá teszi a szónok által kifejtett elveket a követendő politikai programra vonatkozólag. »Azon fekete színekkel rajzolt képre való tekintettel — ugymond — amelyet előttünk feltárt, a helyzet komolyságára való figyelemmel meg kell, hogy szívleljük azon hangokat, amelyeket a helyzet tisztázása érdekében mondott; midőn ezen fekete színekkel ecsetelt helyzetre való tekintettel itt állok én, aki szorosán véve, úgy hiszem, jogtalanul, igazságtalanul és méltánytalanul hónapok óta kiállított céltábla vagyok, hogy összekötött kezekkel türjem a sértéseket, a támadást és a jogosulatlan vádakat: kétszeresen kell, hogy gondolkozóban legyek, sokkal inkább, mint ti, hogy vajjon e helyzet előidézésében az én subjektív botlásaim, tévedéseim és hibáim mennyiben játszanak szerepet? De akármilyen mélyen vizsgálom is magamat, abban a nézet-

A „TISZÁNTÚL” TÁRCZÁJA.

Az opál kő.

Carmen Sylva után: Augustinus.

Éj volt. A fiatal papnők mind aludni tértek, csak egy virasztott, kinek kötelessége volt, hogy a Hestia oltárán égő tüzre felügyeljen, ki aludni ne engedje. Olyan szép volt, mint a fölkelő nap, Artemitia a templom falain vissza tükröztette sugarait, hogy zavartalanul gyönyörködhessek benne. Beszéltek, hogy azok az éjeken, amelyeken ez a papnő viraszt, folyton az ő nevét kiabálja, hogy annál könnyebben teljesíthesse kötelességét: Myglis! Myglis! vigyázz az álom istene rá neszáljon szempilláidra, mert a tűz kialszik és akkor jaj neked!

Myglis bogárszeméi telve voltak tüzzel, mi az embereket egészen elkábitotta, maga előljáró nője kockáztatott meg vele szemben ilyen véleményét.

— Szemeidnek tüze éget, miként a tűz melyet őrizned kell.

Rózsapiros ajkai mint koszoru övezték hófehér fogcsorait.

Egyszerre, mintha egy láthatatlan kéz élesztette volna a tüzet, a láng felcsapott egészen a padlásig, a márványoszlopok kísérteties fényben ragyogtak. A szép papnő a lángtengerben úgy nézett ki, mint egy istennőnek a

szobra. A szikraözönből bűbajos ének hallatszott, melyet még emberi fül sohasem hallott. Aeol hárfa pengetéséhez hasonló volt a hang. Oly szabatos volt a hárfa hanghordozása, mintha csak a napsugarai lettek volna a hurok.

Myglis megrémülve hallgatta a bűbajos éneket, amely mindig közelebb és közelebb halatszott, miként a tenger hullámai mindig közelebb és közelebb siklanak a tenger homokján. Myglis fel sem ocsudott még ámulásából, ime az ének testet öltött és megjelent előtte Theobus Apollo, a legszebb isten. Myglis még jobban megrémülve kezeivel akarta elhárítani a látománnyt, amely annyira elbűvölte, hogy szempilláit sem volt képes lezárni.

Ifjúkori álmának megtestesülését látta most maga előtt, de százszor szebben, mint a hogy elképzelte. Mintha valaki fülébe sugta volna: »Fordítsd el tekintetedet, szemeid csukd be, mert a boldogság, melyhez közeledsz, a halál.«

— Ha a halál, éppen jókor jött — nyögte Myglis, azután pedig szó nélkül hullott Apolló keblére.

A tűz az oltáron folyton nagyobbodott, Myglis csak az Apolló szemeiből kisugárzó tüzet látta, melyhez képest az oltár tüze elenyésző csekély volt. Szerelmes szavakat sugdosott fülébe. Nevét szótárolva ejtette ki, haját kibontotta és kéjittasan babrált benne, sűrű dus hajzata csillogó fényben ragyogott.

Igy szerelmeskedve töltötték el egy pár órát. Végre Apolló fájdalommal eltelve bucsuzni kezdett.

— Lovaim már türelmetlenkedni kezdenek . . . ne sirj, vissza fogok még térni.

— El fogsz felejteni! . . . látom a szemeidből.

— Nem, nem, esküszöm, soha sem foglak elfelejteni. Vissza fogok még jönni.

— Vannak nállam sokkal szebb asszonyok!!

— Azt hiszed! nézd meg magad! szolt Apolló és megérintve egy márvány oszlopot átváltoztatta tükörré. Myglis ott látta magát Apolló mellett. Elcsodálkozott, mert még soha sem nézett tükörbe . . .

Apolló ahányszor Myglis örködött, mindannyiszor visszatért.

Egyszer egy hárfa nyújtott át Myglisnek és felkérte, hogy énekeljen.

— Énekeljek! — mondá Myglis — de nem tudok!

— Nem tudsz!? Nézz szemeim közé és énekelj!

Myglis kezdetben vonakodott, de Apolló tekintetétől felbátorítva énekelni kezdett szerelem ittasan. Apolló mosolyogva ösztökölte, bátorította:

— Ugy, ugy, előre! és szerelemittason csokolta Myglis korál piros ajkait.

Más éjjel Apolló táncolni tanította. Phoebus Apollo énekelte Myglis pedig táncolt könnyedén lejtve a templom kövezetén. Fáradhatlanul járta a táncokat, mintha szárnyai lettek volna. Apolló aljritákat kérte fel, hogy tanítsák meg Myglis apró viassz alakokat gyúrni. Lehelléivel melengette a viaszt, alakot adott

ben vagyok, hogy ebben a tekintetben, ebből a szempontból a támadás, a harc, vagy, amint a tisztelt szónok mondta, a hajsza ellenem jogosulatlan.

Ugy gondolja pedig a miniszterelnök, hogy az ő egyéni eljárása, intézkedése, felfogása (minden egyéni) nem képezhetnek okot a hajszára s ők már hónapok óta kötött kezekkel nézik a hajszát, mert nem akarják azt ellenakcióval még dühösebbé tenni.

És most ezen újév kezdetén én, aki hivatalva vagyok ez idő szerint ezen pártnak vezérének a parlamenti tárgyalásokat is vezetni, más egyebet nem mondhatok, mint azt, hogy ez az álláspontja a kormánynak; mert hiszen, amint helyesen mondta a tisztelt szónok ur, új programot, új, messze időkre kiható tervezeteket felállítani nem lehet, mert az adott körülmények között a perc eseményei kell, hogy a pillanat elhatározását meghozzák. Mi törekedni fogunk úgy a parlamenti tárgyalásoknál, mint a közigazgatás és az államháztartás ügyeinek vezetésénél csakis azon határig elmenni, ameddig feltétlenül szükséges és kerülni mindazt, ami a feleslegesnek színezetével bírhatna; de meg fogunk tenni mindent, ami szükséges arra, hogy előbb vagy utóbb a parlament munkaképessége helyreálljon és ami feltétlenül szükséges arra, hogy a magyar állam kormányzata és az ország gazdasági háztartása fennakadást ne szenvedjen.

Tudom, hogy az általános felelősségen kívül a politikai alkotmányos és közjogi felelősség is terheli magát a kormányt, amely ezen nehéz viszonyok között az ország kormányzásának továbbvitelére vállalkozott. Előttünk állt a választás, a váit: letenni a fegyvert, avagy pedig saját felelősségünkre vállalkozni a helyzet fentartására. Én azt gondolom, hogy nekünk kötelességünk volt, ezen utóbbi álláspontra helyezkedni, mert az ország érdeke, a suprema lex, ezt parancsolta és hogyha nem ezt tesszük, bárha itt alkotmányos felelősséggel állunk szemben, az erkölcsi felelősség sokkal nagyobb lett volna. És ezen felelősségünk elvállalásának tudatában mégis elmondhatjuk, őszinte lelkiismerettel és megnyugvással, hogy nem hisszük, hogy akár a józan közvélemény itt e hazában — s azt hiszem, ez a nagy többség — akár a külföld azt mondhatná, hogy hibásan jártunk el.

Ezen, nagy felelősséggel járó további akciónak támogatására hozza a tisztelt szónok ur a pártnak bizalmát, a pártnak támogatását, amelyre építve lehet a további teendőkre vállalkoznunk és amelyre építve lehet a további küzdelmet felvennünk. Ezt pedig fentartjuk; fen-

tartjuk akármiféle körülmények közt is mert az ország érdeke úgy parancsolja.

Ezzel nem akarom azt mondani, hogy, ha kellő módok mellett találtatnék kiegyenlítés úgy, ahogy a szónok ur mondotta, egyének és pártok dekapitulálása, sérelme, hátratétele és megalázása nélkül lehetséges, nem fogadnók azt el; de főképen lehetetlen az, hogy az a nagy többség, amely Magyarország ügyeit harmincz éven keresztül folytonosan vezette, még pedig mindenkor az ország érdekeinek előnyére, egyszerre a fegyvert tegye le a kisebbség előtt, a mely, kétségtelen, jogosan támadással nem jöhet.

Ez nem a kiegyenlítés visszautasítása, hanem feltételeinek megállapítása. Meglátjuk, hogy lesz-e erre ut, vagy nem. Ha nem lesz, akkor maradunk azok, akik voltunk: hívek az alkotmányhoz, hívek elveinkhez, kitartók a küzdelemben és a haza érdekeit szem előtt tartók és ennek érdekében nem riadunk vissza, bármilyen támadás jöjjön is.

Az ellenzéki pártok.

A függetlenségi pártban Barabás Béla üdvözölte a párt vezérét Kossuth Ferenczet. A kormányzati gonoszúsága küzdelemre biztat s kéri őt, hogy vezesse őket küzdelemre.

Kossuth Ferencz utal a párt elveire, melyben benne foglaltatik a haza függetlensége, szabadsága és alkotmányának védelme s ők megmaradnak ezen elvek mellett. Csak a tiszta választások folytán támadt többség akarátának van jogosultsága érvényesülni. Más kormánynak megadják az indemnitit, de ennek nem. Küzdeni fognak minden törvényes és házszabályok által megengedett parlamenti eszközökkel.

*

A nemzeti pártban Horánszky Nándor üdvözölte a párt vezérét Apponyi Albert grófot.

Horánszky fejtegeti azon okokat, melyek a helyzetet kiélestitették. Ezek között szerepelt a kormány ténykedése. Legalizálta a törvényhozási és a parlamenti élet összes nyilvánulásaiban az erkölcsi telenséget és az erőszakot, a mikkel azután pártja is egyetértett. A gonosz állapotoknak koronája a Tisza-törvény, mely által a magyar törvényhozás többsége először nyult a nemzet alkotmányához. Ezen súlyos bajok okozták azt, hogy a nemzeti párt belement a küzdelembe, melylyel csak az esetben fog felhagyni, ha a belátás felülkerekedik a többségben.

Apponyi Albert gróf elfogadja a pártelnök nézetét, hogy a jelen viszonyokat a kormány hozta létre.

»Ez a parlament bűnben fogamzott —

ugymond — bűnben született... (Igaz! Ugy van!) és azért az erkölcsi világrend minden törvénye szerint ennek a parlamentnek, mint lázbetegnek, folytonos krízisek között kellett hánykolódnia. (Igaz! Ugy van!)

Hogy ez bekövetkezett, lehet kényelmetlen, lehet káros, lehet válságos az országra nézve. De ha be nem következik, ha az ily módon megválasztott parlament is csak oly nyugodtan fejezte be pályafutását, mint bármely más; s ez egyenesen kétségbeesítő lett volna, mert a nemzetben minden erkölcsi reakció hiányát mutatta volna. (Élénk helyeslés.)

Rámutat azokra a folytonos krízisekre, melyek a magyar politikát az országgyűlés működésétől fogva egész mostanig kerülgették és ezekben a nemzetipárt mindig törekedett az alkotmány formáinak fentartására.

És ha már ezzel ki volt mondva az alkotmány csődje és abból nem maradt fenn semmi egyéb, mint egy, a maga egyoldalúságában a torzképig kifejlődött elv, a többség uralmának elve, a Tisza-indítvány a parlamentarizmusnak ezt az utolsó maradványát is kilökte lábai alól és az alkotmány összes faktorjainak, a törvényhozás összes tényezőinek szabályszerű és törvényes működése helyébe, ha nem is formailag, de erkölcsileg hasonló hatályú a klubhatározatok uralmát akarta tenni. (Igaz! ugy van!)

Ez az a helyzet, ezek azok a törekvések, melyekkel szemben kifejlődött az a végtelken menő küzdelem, melyet a külföldben eltérő, sőt sokban ellentétes elvi alapokon álló ellenzéki pártok ezen célból teljes szolidaritásban és szövetkezve folytattak és folytatnak. (Élénk helyeslés.)

Reámutatott tisztelt barátunk a küzdelem eszközeinek rendkívül ségére. Megengedem, hogy ezek az eszközök rendkívüliek. Megengedem, hogy ezeknek egyenmelyike az alkotmányjog formai szempontjából kifogásolható, de e küzdelem erkölcsi jogosultsága, sőt szükségessége iránt kétség nem lehet.

Es itt egy nagy bizonyítványt hozhatunk föl magunk mellett, az ellenzék küzdelmének abszolút önzetlenségét.

Az ellenzéknek egyetlen árnyalata sem tart ebben a küzdelemben szem előtt személyes, vagy akár politikai pártelnyöknök előresét. Alíthatnak-e ugyanannyit, hasonló joggal, ellenfeleink? (Igaz! Ugy van!)

Egyetlen egy ellenzéki árnyalat sem folytatja a küzdelmet azért, hogy ő hatalomra jusson, vagy a hatalomban részesedjék. Egyedüli célul azt tűzte ki magának mindegyik, hogy a törvényeknek uralma és az alkotmányosság összes elvei érvényre jussanak. (Igaz! Ugy van!) Nem küzdünk mi a többség legitim akaratának érvényesítése ellen, csak az ellen, hogy az alkotmányosság valamennyi többi elve sutba dobossanak és egyedül a többség uralmának az alkotmányjognak semmi elfogadható elve által nem igazolható túlfeszítettsége álljon fenn. (Élénk helyeslés.)

Es mert ilyen abszolút önzetlen a mi küzdelmünk, azért adja meg annak alapja és kiindulási pontja a kibontakozás módját is. (Halljuk! Halljuk!)

Minthogy küzdelmünk célja semmi egyéb, mint a törvények megtartásának, mint az alkotmány összes elvei érvényesülésének biztosítása, a kibonyolódás semmi egyéb, mint hogy tárgyi és személyi biztosítékot nyerjünk arra, hogy ezek a legitim célok, a törvények feltétlen uralma, az alkotmány összes elvei érvényesüljenek. (Zajos helyeslés és éljenzés.)

Ily biztosíték mellett leteesszük a fegyvert ma, letettük volna az utolsó órában is, mielőtt az ex-lex állapot beállott. Enélkül azt letennünk tiltja az ország alkotmánya iránti kötelességünk. (Zajos helyeslés és tetszés.)

Ezért t. barátaim, előttünk csak két ut áll. Vagy a kibontakozás abban az értelemben és azoknak a kizárólag tárgyi céloknak biztosításával, melyeket úgy t. barátunk, mint én hangsúlyozzuk és én az ország érdekében kérem az isteni gondviselést, hogy világosítsa meg minden tényezők elméjét és szívét, melynek befolyása van, hogy arra a legitim utra lépjenek, hogy ne nekünk, az országnak, a nemzetnek adják meg, amire Isten és ember előtt joga van! (Hosszantartó zajos helyeslés.)

neki, bár milyen alakot is akart adni a viasznak, abból mindig Apollo képe került ki.

— Lásd — mondá Apollo — én rá nézek a mezőkre és azok szebbnél szebb virágokra öltöznek. Tégy te is úgy: hófehér ujjaidal szőj a vászonra virágokat...

És Myglis egész napokon át dolgozott.

Társnői csodálkoztak és irigykedtek... mesterségének híre bejárta az egész világot.

Myglis éjjel-nappal dolgozott, soha sem érezte magát fáradtnak, mert az álom istennője a helyett, hogy álmodt volna szeméire, még erősítette. Egy éjjel azonban Artemisia a templom környékén járva világosságot vett észre; kíváncsi volt, mi lehet oda bent, benézett és elcsodálkozott, majd nem kővé változott, látva, hogy testvére egy halandót szeret és pedig olyat, kinek rendeltetése az örök szüzesség. Azonnal busszura gondolt. Ha az oltáron égő tűzöt eloltja, Myglis élve temetik el, ha pedig feltárja az embereknek tetteit, megkorbácsolják nyilvánosan.

Azonban félt, mert akkor testvére is meglesz hurezolva a világ előtt, kit pedig dicsőíteni kötelessége az embereknek. Most egyelőre felhagyott tervével, de legközelebb, mikor ismét Myglis örködött a tűz fölött Artemisia, a templomba tért és így szólt Myglishez.

— Veszve vagy. Fivérem nem fogja át lépni többé ezt a küszöböt, téged pedig meg foglak semmisíteni! A tüzet sem lesz mivel táplálnod, ha csak Apollo el nem jön és meg nem gyújtja; meg fogsz halni, mert szemeidet Apollóra merészelted vetni!

Myglis elhalványodott és szó nélkül rogyott térdre. Eszrevette ugyan, hogy Apolló közeledik, de ez is észrevette nővérét és nem merészt a templomba lépni. Az oltáron még pisztolt egy kevéssé a tűz, végre egészen kialudt. A haragos istennő a napot is elsötétítette úgy, hogy vastag sötétség borította a földet.

Myglis megijedve azt hitte, hogy Apolló hűtlen lett hozzá és most más leány karjai közt élvezi a szerelem boldogságát.

Hiába iparkodott a tüzet feléleszteni, mert nem lehetett. Kétségbeesésében kebléhez szorította az oltár követ. Artemisia pedig egy lándzsával hátba szúrta. Myglis vére pirosra festette a templom padozatát.

— Nézd kedvesedet — mondá Artemisia Apollónak, — így büntetem meg én azokat a leányokat, kik megfelelkeznek kötelességeikről!

Apolló fájdalomában felkiáltott, látva Myglis elterülve az oltár mellett. Felemelte és magához szorította, ajkait ajkaihoz tapasztotta, hogy új életet lehessen belé, de hiába...

Apolló testét átfozva rohant ki a templomból. Artemisia pedig nevetve emelkedett fel a felhőkbe és dühében nagy esőt bocsátott a földre...

Mikor Myglis társnői újra bemehettek a templomba, a tüzet kialudva találták, de Myglis nem volt sehohsem; azonban az oltáron egy szép alabastrom fehér követ találtak, melynek közepén egy szép rózsza alak volt látható, a mi Apolló utolsó csókjának jelképe volt.

A másik ut pedig akár milyen hosszú ideig tarson, akár mily áldozatokkal járjon! a *küzdelem folytatása* (Zajos helyeslés és lelkes éljenzés) melynek esélyeiken én bízom. (Élénk helyeslés.) Bizom, hogy akár milyen szomorú legyen a mai helyzet, akár milyen válságosnak tűnjék fel a mostani perez, gyógyulást hoz magával egy lappangó, emésztő betegségből. (Igaz! Ugy van!) Hogyha pedig nem, hogyha súlyosabb megpróbáltatás ideje következne be a házara, akkor sem állhatna be rosszabb helyzet a mai alkotmányánál, de akkor minket legalább lelkiismeretünk élünk fogyáig meg fog nyugtatni arra nézve, hogy minden eszközt alkalmazásba hozzon a szabadság helyreállítására, hogy kötelességünket hiven teljesíthessük! (Igaz! Ugy van!) Az egyéni megnyugváshoz ennél több nem kell! (Élénk éljenzés.)

A néppárt vezérét Zichy Nándort *Motnár* János apát. orsz. gy. képviselő üdvözölte. Zichy Nándor gróf sajnálkozását fejezi ki, hogy gróf Esterházy Miklós Mórictot nem látta oldala mellett.

Ezután magas szárnyalású beszédében ráter a jelen politikai helyzetre s a néppárt feladatára. Többek között így szól:

»Nem szünhetünk meg az egyház szabadságáért és önkormányzatáért, a felekezeti iskoláért küzdeni. Nem szünhetünk meg törvényes jogaink érvényesítését szorgalmazni. Nem szünhetünk meg mindenekfelett a házasság szentséges voltának elismerését és a Szentség dolgában az egyház illetékességét követelni.

A hitelv és a keresztény világnézet érvényesítése; ez a revindikáció, a revízió a mi egész programunk. Nem egyéniségünk, nem kis csoportunk, hanem elvünk, a hívők közönsége, az egyház: ezek bírnak nyomatékkal.

Eljárásunkban, politikánkban tévedhetünk. Elég amugy is az ellenségünk, ne egyenetlenkedjünk. Nem politikánkat, nem egyéniségünket: hitünket, egyházunkat támadják meg, ezért üldöztetünk. Jelöljük meg politikai vagy gazdasági programunk elítélendő pontját, hadd javítsunk rajta. Nem is tagadják: maguk hirdetik, hogy a katolikus mozgalmat el kell nyomni. De szóljunk aktuálisabb kérdésekről.

Obstrukció: az ügyek eligazításának megakasztása. A kiegyezés ügyét már évek előtt a kvóta kérdése akasztotta meg. Kikiáltották az országba, hogy annyit sem tud a kvótabizottság kiszámítani, amennyit már eddig is illetéktelenül fizettünk. A választók elé vitték a kérdést. Nem így cselekedtek, mikor a főrendek visszavetették az egyházpolitikai törvényeket; tudták, hogy megbuknának vele. Hiszen ma is azt mondják, hogy a katolikus mozgalom miatt kellett vesztegető és erőszakos választás és a legyőzötteket kiszolgáltatta a győztes pártnak az igazolási eljárás, amely fölött a közvélemény már pálezzát tört.

Igy már több mint két éve, megakadt a kvóta és a vám- és kereskedelem ugyana a képviselőházban, de igenis azzal szavaztatták meg a most lejárt provizóriumot, melyet újból is megszavazni készek volnának. Adótörvényt sem juttattak tárgyalásra a Házban, de ahelyett indemnitást követeltek.

Ezzel lépte át a képviselőház küszöbét az obstrukció. A néppárt ezélatosan nem obstrukált és ezt határozatilag ki is mondotta.

Hát most mi lesz?

A képviselők többségének a Házon kívül adott aláírásából kiindulni nem lehet. A képviselőház alkotmányos módon, törvényes uton való közreműködése, az ügyek alkotmányos eligazításának kelléke: az alkotmányosság egyik feltétele.

A mi alkotmányunk alapja a korona és a nemzet közötti frigy, amelynek jelvénye a korona, ünnepélyes szentesítése a koronázás.

Nem felejtetem: egy időben magam is közreműködtem oly kormányban, amely nem volt törvényes; csak a törvényesség helyreállítása volt feladata. De azért alkotmányunkat nem tekintettük elvesztettnek és a király iránti hűség kötelekét megszakadtunk. Nem felejtetem el, hogy akkor teljesen szabadok voltak a választások; oly esekély volt befolyásunk, hogy alig volt körülöttünk egy csoport képviselő. És mégis meglelt a kiegyezés, a kvóta és a vám- és kereskedelmi szövetség és pedig a nemzet

szabad akaratából. Hogy ezzel ma hogy állunk? Erre megadhatja kiki magának a választ. Ime, hová jutottunk!

Megtanulhattuk, hogy erőszakoskodással és bántalmazással nem téríthetni és nem engesztelhetni, hogy csak igazság és méltányosság szerez bizalmat és tekintélyt és csak ez állíthatja helyre a megzavart erkölcsi rendet. Megtanulhattuk, hogy Isten után van még mibe bizzunk: ez felséges urunk atyai szíve és bölcsesége.

Mi pedig, kik a katolikus ügy érdekében szervezkedtünk, nem felejthetjük, hogy ügyünket sem a korona, sem a nemzetjókakata nélkül előbbre nem vihetjük, hogy egyedül csak egyben dicséretes a következetesség és ez a jó utáni törekvés. És ezért nem is rójuk fel bűnül egyeseknek akár a múlt idők, akár a pártok tévedéseit. Isten velünk!

Az öreg *Madarász* apónál, mint a Ház elnökénél szintén tisztelegtek az ellenzéki pártok s pár szívélyes szóban terjesztették elő a jókívánataikat.

Ujévi tisztelgések Nagyváradon.

Az ujév alkalmából vasárnap mentek végbe a szokásos tisztelgések.

Az üdvözlő beszédek majd mindenikében rámutattak a szónokok a mostani szomorú törvény nélküli állapotra. Különösen érdekes volt *Rácz* Mihálynak, Nagyvárad város főjegyzőjének a beszéde, melyet a polgármesterhez intézett.

Ebben hangsúlyozta, hogy a tisztviselők most olyan helyzetben vannak, miszerint vagy esküjüket megszegjék, vagy ne hajtsák végre a törvénytelen rendeleteket.

A tisztelgésekről a következőket közöljük:

A polgármester üdvözlése.

Nagyvárad város tisztikara az új év alkalmából vasárnap reggel 9 órakor gyűlt össze a városházán.

Első sorban *Komlóssy* József gazd. tanácsnok üdvözölte *Rácz* Mihály főjegyzőt, azután a közgyűlési nagy teremben *Rácz* Mihály főjegyző szép beszédet intézett dr. Bulyovszky József polgármesterhez. Fejtegette a nehéz politikai viszonyokat, a melyek a tisztviselőket azon alternatíva elé állítja, hogy vagy az esküjét szegje meg, vagy megtagadja a törvényen kívüli miniszteri rendeletek végrehajtását.

Dr. *Bulyovszky* József polgármester röviden válaszolt. Kitarást, buzgó munkásságot kívánt a tisztikar tagjainak s az üdvözlést viszonzotta.

A főispánnál.

Délelőtt 10 órakor vezette dr. *Bulyovszky* József polgármester a városi tisztikart *Buóthy* László főispán elé s a következő beszédet mondta:

Méltóságos Főispán ur!

Az új év ismét reánk virradván, nem csupán a felebbvalói tisztelet, hanem Méltóságod iránt érzett őszinte vonzalmunk indított arra, hogy ujévi jókívánatainknak kifejezést adjunk, de mielőtt ezt tennők, engedje meg Méltóságod, hogy némi visszapillantást tegyünk a múltra s vessük árnyékát a jövőnek.

A múlt 1898. év gyászbetűkkel lesz hazánk történetének lapjain bevéve. Elvesztettük védangyalunkat, felejtethetetlen királynénkat s talán helyzetünk kétségbeeséjé lenne, ha nem tudnók, hogy legkegyelmesebb urunk az elviselhetetlen csapás dacára ott áll most is példaként népei boldogságának küzdelmében.

E megrendítő esemény közéletünkre is zsbibbszólólag hatott, s nem egy közérdekű ügyünk elintézése az országos gyász és hazafias mély bánat miatt késedelmet szenvedett.

Az elmúlt év egyéb tekintetben is nem tekinthető oly eredményűnek, hogy igyekeztünk

s óhajításunknak teljesen megfelelő lett volna, habár némi eredménnyel mégis leszámolhatunk. Hozzájárul ezen kedvezőtlen helyzethez a jelenlegi politikai viszonyok, melyek sajnos, bennünket hitelképességünk s vagyoni viszonyaink tekintetében érdekelnek.

Mint nagy horderejű alkotást kell kiemelnünk, a még 1897. évben kezdeményezett honvéd hadapród iskolát, mely az 1898. év okt. 4-én már rendeltetésének átadva lett. Tudjuk mindnyájan ezen katonai intézet rendkívül nagy fontosságát úgy nemzeti mint harcászati tekintetben; de szeretett városunkra nézve forgalmi s gazdasági értékű is ez az intézet, melynek nagyobb hatása csak később, az intézet teljes beállításával lesz jobban szemlélhető. Azért városunkra nézve eme fontos eseményt, mint az elmúlt év nagy vívmányát külön is ki kell emelnünk.

Hasonlóképp a múlt évben fejeztetett be a honvéd-huszárak tanyája felépítése, mely a minisztérium által csak az elmúlt napokban vétetvén át, e kérdés is megoldva lett.

A katonai intézetek illetve kaszárnyák létesítésénél önként tolu eszünkbe ama többször hangoztatott szemrehányás, hogy városunk minden pénzét a kaszárnyákba fekteti, ahelyett, hogy igyekeznék régi építkezési hiányait pótolni. Hát erre nyugodt lelkiismerettel felelhetünk: mert mindenki meggyőződhetik arról, aki a város adminisztrációjába betekint, hogy a kaszárnyák jelenleg is hasznos befektetések, jövőre pedig az atódoknak nagy jövedelmi forrásul fog szolgálni. — Mert a jelen időre is kimutatható az, hogy az évi bérösszeg fedezi az építési költség annuitását, sőt a fentartási költségre is marad némi összeg. De ami speciális helyzetünkre fölénnyel bír, ez az, hogy ama száz és száz ezrek a nagyszámu katonaság által itt hozatnak forgalomba s hogy ennek hasznát az ipar és kereskedelem ne venné, ezt csakis az elfoglaltság állíthatja. A mi pedig amaz aggodalmát illeti, hogy ép ez időznél elő a piac drágaságát, ez szinte egy alap nélküli állítás! hiszen tudjuk ama nemzetgazdasági tételt, hogy a hol nagy a kereslet, ott a kínálatnak is folyton emelkednie kell: erre pedig városunk szerencsés fekvésénél s nagy vidékénél fogva képes és képes is lesz. (Igaz, ugy van!)

Ezeket nem azért hoztuk fel Méltóságod előtt, mintha továbbra is programainkat képezné a kaszárnyák építése, hanem csak igazolásunk eddigi eljárásaink helyessége s a mellett, hogy a kaszárnyák építése mint a gyakorlat mutatja, nem ütközik oly nehézségbe, mint más nagyon szükséges építkezéseink.

E most említett városi építkezésekre áttérve konstatálnunk kell, hogy a múlt év eredményével nem lehetünk megelégedve, mert a történet építkezések, mint a tolonczház, várad-velencei iskola kibővítés, egy óvoda építés, új járvány-korház építés, vízvezetési telepünk kibővítése, habár szükséges befektetések, de nem azon nagy jelentőségűek, melyek városunk rég nélkülözött hiányait pótolnák. Talán mindezek a jövőnek vannak fentartva. Erre nézve engedje meg Méltóságod, hogy jelezzük álláspontunkat. Itt kikeli emelnünk amiről különben Méltóságodnak is van tudomása, hogy az elmúlt évben megtettünk minden lehető arra, hogy ezen életbevágó kérdések a megoldáshoz minél közelebb vitessenek. — Ugyanis az iskolák és pedig az olaszfiu- és felsőleány, valamint alsó leányiskola alap terveit elkészítettük s azokat az illetékes véleményező testületekkel közöltük. Az óvadék kérdése is már annyira előrehatolt, hogy a legközelebbi közgyűlésen tárgyalható lesz. A kir. itélőtábla tervei már a minisztériumot is megjárta s jelenleg egy építészeti bizottság tárgyalása alatt áll. A városház tervei a régebben kiküldött bizottság által átvizsgáltattak s azok redukálva lettek, miáltal az építési költség jóval csökkenve lett. Az általános esaternázási tervek részletei most vannak kidolgozás alatt a vállalkozó cégnél s hihetőleg pár hó után érdemleges tárgyalás alá lesz bocsátható, s ugyanakkor el lesz dönthető az egész városra kiterjedő kövezési program.

Ugyancsak befejezéshez közel áll a *vásárterek rendezési kérdése*, melyre nézve igyekeztünk oda irányul, hogy ezen ügyet minden oldalról felvilágosítva bocsássuk a véglegesdöntés alá. Míg a villamos vasut régen húzódó, de

nem a mi hibáknak felróvható ügyét is hisz-szük, hogy már legközelebb végleges megoldásra terjeszthetjük közgyűlésünk elé.

De nem volt eredménytelen a múlt év, a rég *vajdó színház* ügyét illetőleg sem; mert mint méltóztat tudni, a kisajátítás most már eldöntve van; a kisajátítási iratok a birtok bíróságához már áttétettek, hol a soronkülső eljárást a törvény színtje biztosítja. A reánk virradt új-évet illetőleg azonban elvagyunk határozva és erős akaratunk az, hogy a rendes közigazgatás fejlesztése és itt idő hiányában fel nem sorolható közigazgatási teendők lehető pontos teljesítése mellett, mindenekelőtt a most már vég-befejezéshez közel álló színház illetve bazár szoros kibővítése ügyét vegyük gyors lebonyolítás alá: mert meggyőződésünk, hogy e kérdés további halasztása nem csak városunk erkölcsi reputációjára, hanem gazdasági életére, fejlődésére is nagy hátránnyal jár. Hiszen a kereskedelmi miniszter ur csak pár hét előtt figyelmzett bennünket leiratában, hogy a bazárszoros még akadály a villamos vasut létesítésében is, amint ezt, fájdalom, mindnyájan tudjuk. S hogy határozott szándékunknak kellő nyomtatékot biztosíthassunk, márintézkedünk, hogy főügyészünk a bírói becsü kérésére iránt soronkülső intézkedjék, hogy ennek alapján az azonnali birtokba lépést kérhessük az illetékes helyeken. Azon meggyőződésben élünk tehát, hogy a bazár-szoros kibővítését most már rövid idő alatt megoldhatjuk s minthogy a miniszteri leirat az iránt is felvilágosítást nyújt, hogy a kisajátított s birtokba vett területen a szabad rendelkezés senki által sem korlátozható, a színház építését is rövid idő alatt megkezdhetjük.

E tekintetben fenforgó azon aggályokat illetőleg, hogy ezen építkezés tulságosan fogja a város közönségének anyagi erejét igénybe venni: nézettünk az, hogy e részben az 1897. évi szeptemberi közgyűlés már határozott s ott az összes bekövetkezhető terhek maximumán lettek felvéve s így több teher nem fog járulni, min a meny-nyit a jelzett közgyűlési határozat megállapított s ezzel szemben ott lesz a bazárszoros kibővítésének megtörténte, mely pedig, ha most elodáztatni fog, később még nagyobb áldozatot fog igényelni. E folyó évben tehát e nagy kérdés végmegoldása fogja gondoskodásunk s intézkedésünk tárgyát képezni: de a mellett nem fogjuk a többi már tervezve levő alkotásos tovább fejlesztést sem abban hagyni, hanem igyekezni fogunk, hogy a már elmondott építkezések munkálatai is készíttessenek elő, hogy amidőn a jelenlegi zavarok s a pénzügyi helyzete a városnak megengedi, fokozatosan egymás után oldjuk meg e városnak fejlesztésére szolgáló nagy kérdéseket.

Minden ezen tetemes áldozatokkal járó nagy alkotásokra nézve tisztában vagyunk az-zal, hogy a megkívántató fedezet a polgárság anyagi megerősítése nélkül létesíthessük s éppen azért figyelemmel leszünk arra, hogy az alkotások létesítése és a város anyagi ereje mindenkor szoros kapcsolatban legyen, hogy így a netán szükséges teheremelkedés a polgárság anyagi romlására ne vezessen.

A jövedelmi forrásokat illetőleg alapos reményeink vannak, hogy a még városi tulajdonba hagyott fogyasztási adók, valamint az ingatlanok czélszerű értékesítése oly két alap, mely kellőleg kihasználva képes lesz legalábbis az oly befektetések fedezésére, melyek minőségükben fogva bár elkerülhetlenül szükségesek, de jövedelmet a a tőke befektetése után nem hoznak.

Méltóságos Uram! Ez új évben is látni való, hogy munkatérünk nem fog apadni, hanem még szaporodni fog; de mi készek vagyunk bármily áldozatra is, csak hogy ígéretünket s azt mit szeretett városunk jövője megkövetel, létesíthessük. Ehhez a város érdemes közönségének támogatásán kívül számítunk méltóságod közreműködésére, mert tudjuk, hogy Méltóságod a multban és mindenkor a legnagyobb készséggel áldozta munkásságát szeretett városunk érdekében. E munkásságát kérjük jövőre is s kérjük a Mindenhatót, hogy Méltóságodnak, hazánk, városunk s boldog családja javára még számtalan boldog új évet adjon és engedjen elérnie. Éljen.

A programmszerű beszédre *Beöthy László* főispán a következőket válaszolta:

Tekintetes polgármester ur!

Tekintetes városi tisztikar!

Köszönöm szíves megjelenésüket, köszönöm jó kívánságaikat. Engedjék meg, hogy hasonló jó kívánságokkal viszonzom azokat. Valóságos századvégi kort élünk, az események kaleidoszkopszerűen váltakoznak. A változások igazi indító okait s végét megállapítani nem lehet. Ezen óriási fejlődés-közben hol a pont, melyen megnyugodhatunk? Ez a pont a *kötelességnek becsülete, minden mellék cél nélkül való teljesítése*. (Ugy van.) Ez a legszebb eredmény.

Ne térjenek el ezen utról, maradjanak ezen uton rendületlenül, bármily sötét perspektívát mutasson is a jövő.

Kérem, hogy az új évben adjon az Isten erőt és kitartást munkálkodásukhoz. Büszkének érzem magam, hogy önök élén állhatok. Tartsanak meg jóindulatukban tovább is. (Éljenzés.)

A vármegyénél.

Biharmegye tisztikara dr. *Wallner Ödön* m. főügyész vezetése alatt tiszteleggett a főispánnál. Hangsúlyozta, hogy a köteles tiszteleten kívül az igaz szeretet és ragaszkodás érzetétől áthatva fejezik ki jó kívánataikat.

Beöthy László megköszönte az üdvözlést. Rámutatott a mostani szomorú politikai viszonyokra s kérte, hogy különösen most odaadó buzgalommal működjenek fontos hivatásukban.

A kir. táblán.

A táblai bírók *Ritók Zsigmond* kir. táblai elnökénél Medvigy Mihály táblaitanács elnök vezetése alatt tisztelegtek.

A törvényeket s a két járásbírószágot a törvényszék elnöke *Tassy Pál* dr. vezette a tábla elnökéhez.

Ritók Zsigmond szép beszédben köszöntö meg a bírói kar figyelmét, egyuttal teljes megelégedésének adott kifejezést.

Tiszteleggett még a tábla elnökénél az ügyészség is dr. *Perjessy Mihály* kir. ügyész vezetése alatt.

A törvényszéken.

A törvényszék bírói karát *Jelentsik István* kir. tábla bíró vezette *Tassy Pál* dr. elé, hogy kifejezze jókívánatait.

A törvényszéki elnök meleg szavakban fejezte ki köszönetét s egyuttal teljes elismerésének adott kifejezést.

A rendőrségen.

A rendőrség tisztviselői először *Gerő Ármin* rendőrkapitánynak tisztelegtek, innen *Gerőnek* a vezetésével a rendőrkapitányhoz ifj. *Rimler Károly*hoz mentek, akit *Gerő* üdvözölt.

Rimler megköszönte a tisztelegést s hosszabb buzditó beszédet intézett a tisztviselőkhöz.

*

A kir. pénzügyigazgatóság egész tisztikara tiszteleggett *Papp Miklós* pénzügyigazgató előtt, míg a posta és távirda igazgatóság személyzete *Schöpflin Ágoston* igazgatónál fejezték ki jókívánataikat az új év alkalmából.

A községi iskolák tanítói kara *Sipos Orbán* kir. tanfelügyelőnél, dr. *Sipos Árpád* iskolaszéki elnökénél, dr. *Bulyovszky József* polgármester-nél, *Hegyesi Márton* iskolaszéki főgondnoknál tiszteleggett.

A tűzoltó zenekar *Mezey Mihály* főparancsnoknál szerenádott, a nagyváradai ügyvédi kamara pedig *Hlatky Endre* elnökénél gratulált.

A telefon az állam kezében.

A nagyváradai telefonvezetékét új évtől az állam vette át. A nagyváradai posta-távirda igazgatóság könyvalakban a tudnivalókat közrebocsátotta. A kiadott hirdetmény a következő:

A városi távbeszélő hálózat 1899 évi január hó 1-jével az állam birtokába és kezelésébe fog átvétetni. Egyelőre, a hálózatnak kettős vezetékre való átalakításáig a távbeszélő központ a jelenlegi Kossuth-utcai (rég. Sass-utca) helyiségben fog maradni. A távbeszélő központ feletti felügyelettel, illetve a főnöki teendők végzésével *Debreczy Imre* posta-távirda felügyelő, a városi posta és távirdahivatal főnöke bízott meg.

A telefon előfizetők által fizetendő díjakat január hó 1-től kezdődőleg előleges havi részletekben a hivatal által kiállítandó nyugta ellenében a levélhordók szedik be.

Az előfizetési kötelezettség rendesen egy évig tart; ezen idő eltelté után az előfizető bármikor kiléphet az előfizetők sorából, de kilépését 3 hónappal előbb írásban bejelenteni tartozik.

Az előfizető tehát a részére berendezett távbeszélő állomást annak berendezése napjától számítva az elvállalt kötelezettség idejének lejártáig megtartani s adójukat ezen időre még akkor is köteles fizetni, ha állomását időközben bármi okból megszüntetné.

Az előfizető elhalálozásával az előfizetői díj kötelezettség a halálozási hónap végével megszűnik meg, ha csak az elhalt jogutódai az állomást továbbra is fenntartani nem akarják.

A távbeszélő állomást az előfizető másra csak a posta távirdaigazgatóság előzetes engedélyével ruházhatja át.

Az előfizetési díj magánosok részére 60 frt, állami, törvényhatósági, városi, községi és egyházi hatóságok, hitfelekezeti, testületi és katonai tanintézetek, ármentesítő társulatok, ügyvédi, valamint kereskedelmi és iparkamarák, betegsegélyező pénztárak, ipartestületek stb. részére 30 frt.

Egyletek, társaskörök, vendéglők, kávéházak s más nyilvános jellegű helyiségek részére 90 frt évenként.

Az előfizető a berendezésen önhatalmulag semmiféle változtatást nem tehet. A használatára adott gépeken és berendezésen gondatlan kezelés, szándékos rongálás vagy felügyelet hiánya következtében beállott károkért az előfizető felelős.

Ha az előfizető más épületbe költözik vagy állomását más helyiségbe vagy helyre teszi át, a távbeszélő állomás belső berendezésének le és felszerelésével felmerülő költségek fedezésére, tekintet nélkül a munka terjedelmére, annak megkezdése előtt 3 frt 50 kr átalány összeget tartozik a hivatal pénztárába befizetni.

Az állam a távbeszélő állomások berendezésénél előforduló késedelemért vagy a közlekedésnek zavarok következtében történő félbeszakításáért nem felelős ugyan, 15 napnál tovább tartó zavarok esetén azonban, ha az előfizető beigazolhatólag ez okból nem használhatta volna távbeszélőjét, az előfizetési díj a 15 napon felüli időre visszatérítetik.

Az állomások áthelyezése, átruházása vagy az állomásokon előforduló zavarok elhárítása végett s egyéb felszólalásaikkal is az előfizető a távbeszélő központ Kossuth-utcai főnökséghez fordulni sziveskedjék.

Nagyvárad, 1898. december 29.

Schöpflin Ágoston,

kir. tanácsos, posta és távirda igazgató.

Előfizetési felhívás.

Ez új évben pályafutásának ötödik esztendejébe lépett a „*Tiszántul*”.

Nem nagy idő, de annyit mindezenre jelent, hogy lapunk ez idő alatt meggyökerezett, megizmosodott, a közönség támogatása szavának súlyt, tekintélyt szerzett s nem csekély befolyást a társadalom minden rétegében.

Es ezt főleg független, pártoktól, érdekköröktől és klikkektől nem befolyásolt politikájának és annak a magatartásának köszönheti lapunk, hogy személyeskedést nem űzve, szenzációt nem hajhászva, senkit nem sértve iparkodik szolgálni minden téren az ország, a város igazi javát s előmozdítani a társadalom s a polgárság igazi érdekeit.

Ez lesz vezérelvünk a jövőben is. A politikai kérdésekben függetlenül mondjuk ki őszinte véleményünket, melynek iránya a magyar haza boldogulása és szent hitünk igazainak védelme szab.

A társadalmi béke megóvására törekedni mindenkor egyik legnemesebb feladatunk lesz.

Városi ügyekben a város és a polgárok javainak előmozdítására szenteljük munkálkodásunkat.

Közgazdasági ügyekben az agrár-irány hiveinek valljuk magunkat. A kisgazdák, iparosok és munkások jogaiért, érdekeiért készségesen szállunk sikra.

Fővárosi tudósításunk úgy van szervezve, hogy bármely vidéki lappal bátran kiállja a versenyt. Országgyűlési rovatunk bő és tárgyilagos.

Szépirodalmi rovatunkban kiváló gondot fordítunk arra, hogy a jóízű és erkölcs ápolója legyen.

Ajándékokat nem ígérhetünk előfizetőinknek, de ígérünk jó, tartalmas lapot.

Mutatványszámokat készségesen küldünk előfizetniakaró olvasóinknak.

Lapunk egyik legolesőbb vidéki politikai napilap.

Az előfizetési árak a következők:

Helyben kiadóniv.-ből átvéve:	Helyben házhoz hordva:
Egy évre 8 forint.	Egy évre 10 forint.
Negyed évre 2 forint.	Negyed évre 2 ft 50.

Vidékre:

Egy évre 12 forint. | Negyed évre 3 forint.
A „TISZÁNTÚL” szerkesztősége és kiadóhivatala.

Felkérjük előfizetőinket, kiknek előfizetése múlt hó végén lejárt, annak mielőbbi szíves megújítására, nehogy a szétküldésben fennakadás történjék.

UJDONSÁGOK.

TAJÉKOZTATÓ.

Január 5. Nagyváradi város közgyűlése és közig. bizotts. ülése.

* **Felfüggesztették a végrehajtásokat.** Most elkövetkezett, amit soha nem hittünk, a törvénytelen állapotból kifolyólag az összes adók és illetékre nézve beszüntették a végrehajtást. A pénzügyminiszter körrendeletben tudatta ezt a nagyváradi és a többi pénzügyigazgatósággal. A kir. pénzügyigazgatóság már átírt Nagyváradi város adóhivatalához, amelyben elrendeli, hogy az indemnyi elfogadásáig, vagyis a törvényes állapot bekövetkeztéig úgy az adó mint más illetékek végrehajtását beszünteti. Kár, hogy nem tart soká ez a boldog állapot.

* **Újév napja Csátáron.** Az újév ünnepei között lélekemelő mozzanat volt Csátáron egy család hitletétele. Papp Juliánna és leánya Pirooska tértek vissza atyáik hitére, az ősi róm. katolikus vallás kebelébe. Ez alkalmából *Badzey* György plebános a rendes ünnepi szent beszéden kívül a hitletétel előtt és után buzdító beszédet tartott, mely nemcsak az új hűvekre, de az összes jelenvoltakra igazi, mély benyomást tett. Csátáron méltó folytatása ez a visszatérés az előbbi szép számu visszatéréseknek, mi arra mutat, hogy itt még tisztább lelkű a nép, mint, fájdalom, igen sok más helyen és a felekezetekből kilépve, nem a nazarénizmus, vagy szocializmusban keresi vesztét, hanem az ősi katolikus anyaszentegyházban, atyái hitében lel fel lelke nyugalma.

* **Rómer Flóris szobra Pozsonyban.** Az országos magyar régészeti és embertani társaság röviddel Rómer Flóris 1889-ben történt elhalálása után elhatározta, hogy a megboldogultnak, aki a magyar régészet színvonalának emelése körül hervadhatatlan érdemeket szerzett, szobrot állít Pozsonyban, Rómer szülővárosában. A társaság egyidejűleg gyűjtést is indított e célra, mely befejeződött s a régészeti társulat kérvényt adott be Pozsony város tanácsához, kérve, hogy jelölje ki a helyet, ahol a szobrot fel fogják állítani. A tanács erre legalkalmasabbnak a Ferenciek-terét véli, amely az ősrégi városház tözsomszédságában terül el, körülvéve régi háztól és a Ferencieknek a XIX. századból származó templomától, amelyet a király jelenlétében a múlt év májusában szenteltek fel újra.

* **Hadnagyok kinevezései.** A hivatalos lap tegnapi számában a következő tartalékos hadapródok hadnagyokká történt kinevezését olvassuk: A 37-ik számu gyalogezredben: rétszentmihályi Des Escherolles Kruspér István, Tury László, Nikolajevits Vladimir, Spitzer Gyula, Balázs Simon, Incze Lipót és Székely Sándor. A 7-ik számu huszárezredben: lovag Keil Ármin, felsőbükk Nagy György, Steininger Károly, Thorn Adolf és Edlinger Oszkár. A 15. számu huszárezredben: Csapó István, Debreczeni Jenő, Kovásznai Kálmán és rétszentmihályi Des Escherolles Kruspér Sándor (áthelyezve a 13. sz. ezredbe.) A 19. számu tüzérezredben: Brasch Mór, Negro Károly és Peharcz István.

* **Tudorra avatás.** Czegléd István ügyvéd-jelölt, Czegléd Imre szalontai ügyvéd fiát, a napokban avatták fel a kolozsvári m. kir. tudományegyetemen az összes jogtudományok tudorává.

* **Szerencsétlenség a vasuti állomáson.** A nagyváradi vasuti fő állomáson új év napján délután öt órakor egy árukat felszedő vonat elgázolt egy asszonyt. A vonat levágta az asszonynak mind a két lábát, a minek követ-

keztében az pár óra mulva meg is halt. Az eset részletei a következők: A vonatra a feladott csomagokat rakták fel. A mikor azután ezzel öt óra tájban elkészültek, a vonatot megindították, el akarták onnan vinni. Alig indult azonban meg a vonat, nagyot zökkent, mire a mozdonyt megállították s a zökkenés okát keresni kezdték. Nem sokáig kellett keresni, a mennyiben a kocsik között egy véres női temet találtak, a kinek a lábait tőből le vágta a rajta keresztül ment teher kocsi. A szerencsétlenül járt nő, daczára, hogy a vasuti tiszték gyorsan és precízül elköltötték sebeit, csak pár perczig élt. A hullát beszállították a kórházban levő bonczházba. — A rendőrség a nyomozást ebben az ügyben megindította. A nyomozás megállapította, hogy a szerencsétlenül járt nőt Györfly Juliánának hívták. A vizsgálat adatai szerint a szerencsétlenség úgy történt, hogy Györfly Julia egyik rokonát Horváth Mihály vasuti őrt meg akarta látogatni s ezért keresztül akart menni a pálya testen, azonban a rakodó vonat miatt nem mehetett s ezért két kocsi között keresztül akart menni.

A vonat személyzete nem látta a nőt, a vonatot éppen akkor indították meg, mikor keresztül akart bujni így elütötte. De megállapította a rendőrség azt is, hogy a szerencsétlenül járt asszony ittas állapotban volt s így ez is elősegítette a szerencsétlenséget, úgy hogy a vasuti személyzetet semmi felelősség sem terheli. — Gerő rendőralkapitány az összes iratokat tegnap áttette az ügyészséghez, azon kérdéssel, hogy a vizsgálatot folytassa-e a vasuti alkalmazottak ellen. Amennyiben azonban a vizsgálati iratokból az tűnik ki, hogy gondatlanságról szó sincs, a vizsgálatot valószínűleg beszüntetik.

* **Az adó miatt.** Dompán János gáborjáni lakos mindig nagy ellensége volt az adónak s hogy szigorú anyagi körülmények is következtek be nálla, hát nem is fizette. El is licitálták mindenit. Gyűlölsége most már a jegyző ellen irányult s a minap akarta bosszúját kitölteni rajta. A község házában javában folyt az adószedés a minap, mikor Dompán János berontott egy nagy késsel és egyenesen Kovács László jegyzőnek rohant, hogy megölje. A tanács tagok dühöngő megragadták, mielőtt még elvégezhette volna véres tettét és ártalmatlanná tették.

* **Hercegnő a rendőri közlönyben.** A hivatalos rendőri közlöny egy érdekes körözt közöl legujab számában. Troubeczkoi Alexandrina orosz hercegnő már régebben el távozott lakóhelyéről, az oroszországi Staraja-Russa községből. Országos köröztését elrendelte a belügyminiszter.

* **Ártézi kut Tasnádon.** Mint tasnádi levelezőnk írja, a város tekintve, a nagy vízhiányt, ártézi kut furását határozta el. A furást házilag végzik, az államtól kért gépekkel s általa küldött mesterrel. Az itt járt szakértő geologus vélekedése szerint 400—500 m. mélyen várhatnak vizet. Naponként 10—12 órát dolgoznak s eddig 2 mnyire haladtak. A furó, nagyszámu réteget vágott már át, de vízre nem akadtak. Hogy a vízben szükölködő tasnádiak mily nagy várakozással nézik a munkát, elképzelhető.

* **Elevenen eltemetve.** Megrendítő szerencsétlenség történt Szilveszter napján Tasnádon. Török Mihály és Varga Mihály tasnádi lakosok az ev. ref. temetőben sirt ástak. A két ember azonban igen vigyázatlanul járt el a sirt ásásánál, amennyiben a kiásott földet közvetlenül a sirt mellé rakták és semmit sem tettek oda, ami a kiásott földet fenntartotta volna. A vigyázatlanságuknak gyászos vége lett. Ugyanis amikor a sirt már majdnem teljesen készen volt, a felhányt föld megindult s a sirtban ha-

olja dolgozó Varga Mihályra omlott, akit egészen betemetett a föld. Társa azonban megmenekült, mert a válságos pillanatban álló helyzetben volt a beomló föld fejét nem borította el s így elkerülte a borzasztó halált. A két szerencsétlenül járt ember majdnem egy teljes óráig volt a földben, míg végre segítség érkezett. Török Mihályt sikerült is kényes helyzetéből kiszabadítani, azonban még így is a mellkassa erősen össze volt lapulva s a nehéz teher több oldalbortáját eltörte úgy, hogy most súlyos betegen fekszik s felgyógyulása igen sok időbe kerül. A másik ember Varga Mihály, amikor kiásták a sírból, már nem lehetett rajta segíteni. Elkövettek ugyan mindent, azonban hiába, mert a föld alatt megfulladt. A megrendítő esetet borzasztóvá teszi az, hogy mindkét ember családost, mindkettő több gyermeknek az apja.

* **Karácsonyi kiosztás Sarkadon.** A sarkadi grófi uradalomban, mint minden évben, karácsonykor a cselédség mintegy 300 gyermekei között gr. Almásy Kálmánné szebbnélsebb ajándéktárgyakat osztott szét. A nagyobb gyermekek kaptak jó meleg, téli ruhákat, könyveket, az apróbbak játékokat, sok más egyéb apróságot. A grófnő ezuttal utolsó ízben gyakorolta nemes szíve sugallatának emez emberszerű megnyilatkozását, miután az uradalom a jövő évtől kezdve új örököse, gróf Almásy Dénes tulajdonába megy át.

* **Tűzhalál.** Margittán Burger Illésné, Burger Illés margittai lakos, tekintélyes kereskedő neje f. hó 27-én férjével levő leányánál időzván, éppen másfél éves unokájával játszott, midőn az asztalon volt égő petróleumlámpa hirtelen fellobbant és az asztalra ömlött petróleum tüzet fogott. Burgerné a tüzet egy párnával el akarta oltani, de a lobogó lámpát az asztalról véletlenül leütötte, a mely elgurult az ajtóig s a felesapott lángnyelv a be és kijárást teljesen lehetetlenné tette. A megrémült nő a kis gyermek életét megmentőleg a tűzön keresztül, a gyermekkel karján kimenekült az udvarra, de oly szerencsétlenül, hogy ruhája meggyuladt és csakhamar egy égő tűzben állott. Ereje és lélekjelölése csak addig istápolta, míg a sértetlenül maradt gyermeket az udvaron letette, ő azonban annyira összeégett, hogy mikor megmentésére siettek, testének háromnegyed része már megsebesedett. Szenvedett sebeiben meghalt.

* **Gyászünnepegy gróf Almásy Kálmánért Sarkadon.** Néhaj gróf Almásy Kálmán, v. b. t. t. halálának emlékére a sarkadi polgári iskola tanári kara és növendékei decz. hó 22-én nagyszámú közönség jelenlétében, mely részvétük kifejezésül gyászünnepegyt tartottak. A sarkadi polgári iskola gróf Almásy Kálmánban alapítóját veszítette el; — alakult az iskola 1876-ban, a gróf által tett 10,000 forint készpénz és 50^{1100/1600} öles hold földből álló alapítvány folytán. A gyászünnepegy programja a következő volt: A növendékek egy, erre az alkalomra készült gyönyörű gyászdalt énekeltek. — Deák József iskolaigazgató meghatón szép beszédben méltatta az alapító kegyelmes urnak, általában sarkad községevel szemben, de különösen az iskoláki ránt gyakorlott jótékony-ságát. Egy-egy fiú és leány növendék egy-egy alkalmi, a jöttövé emléket megörökítő verset szavaltak el. Az ünnepégyt Nagy Sándor, ev. ref. segédlelkész, polgári iskolai tanító, az elhunyt főúrrért mondott áhitatos szép imával fejezte be.

* **Anarchisták arezképe.** Az anarchistákra nem jó idők járnak, minden állam üzi őket. Legutóbb Belgium tömegesen utasított egy csapat ilyen elégedetlen anarchistákat ki az országból. A rendőri közlöny vasárnapi számát díszíti 15 ilyen Belgiumból kitiltott anarchista.

* **Megtérő szociálisták.** Az oroszai szociálisták a napokban népes-gyűlést tartottak,

melyen elhatározták, hogy a folyó esztendőre az aratásnál nem fognak sztrájkolni, hanem készséggel megkötik az aratási szerződést és munkába állanak. Ez az első jó hír Oroszájáról, mely tudvalevőleg egyik főfészke volt az alföldi agárszociálistizmusnak.

* **Utazás a biztosítási társulatra.** Kalotán a múlt héten nagy tűz volt, Szekáre Mikuláj ugyanottani lakos tanyája égett. Martaléka lett pedig a tűznek egy nagy kazal széna és egy rozoga juhakol mintegy 350 forint értékben. A kár biztosítva volt. Az eset ennélfogva szörnyen gyanusnak tetszett, mert:

1. Bebizonnyított tény, hogy Szekáre Mikulának az azelőtti években sosem jutott eszébe a szénáját biztosítani, sem a juhakolát.

2. Az elégett széna szavahihetők állítása szerint a legrosszabb minőségű volt, a juhakol pedig igen rozoga dülledezőfélben és ezek mind alaposan fel voltak becsülve.

3. Szekáre Mikula tanyáján valának jobb minőségű szénakazlak és épületek, de ezek korántsem voltak biztosítva, csak csupán azok, melyek leégtek.

4. Végül Szekáre Mikulára küldt, hogy a gyújtogatást ő végezze, melynek alibiáját a csendőrök előtt nem igen tudta bebizonyítani.

Mindezen pontokat pedig a biztosító társaság ügynöke olvasta Szekáre Mikula folyton tagadásra álló fejére.

* **Kifosztott árubodé.** Egy szegény szerencsétlen öreg, asszonynak Svandi Lajosnénak az árubodéját tegnap kiraboltda egy csavargó. A szegény öreg asszony művirágokat szokott készíteni s azzal kereskedik. Ez az egyedüli jövedelmi forrása. A tegnapi éjszakán azután a nagypiaczon lévő bodéját felfeszítette egy Krámer Samu nevű geszti illetőségű csavargó s az ott talált összes művirágokat illetve, amiket azután tegnap potom árért boldogboldogtalannak eladott. Mikor Krámer az összes virágokat eladta, beült egy pálinka mérésbe s a lopott árúkért kapott pénzt elitta. A rendőrség Krámer elfogta, azonban a bénzből már csak néhány krajczár volt meg, a többi akkorára már megitta. Kihallgatni-részsége miatt nem is lehetett. A szegény asszonynak a kára meghaladja a harmincz forintot.

* **Haláleset a vasutépítésnél.** A dobresti iparvasut építésénél a vállalkozó gondatlansága folytán nagy szerencsétlenség történt, melynek áldozata a különös véletlen folytán egyedül Mihelle Pável bucsumi lakos. Tíz társával dolgozott egy domb elhordásánál s észre sem vették, hogy fejük fölött a part egészen össze van repedezve. Nagy István vállalkozó amint ott megállott, beszélgetés közben melleleg megjegyezte, hogy a part alighanem le fog szakadni. Csak Mihelle Pável szöszmökölt ott, mikor a part nagy robajjal lerogyott s őt egészen eltemette. Mire kihúzták a föld alól, már halva volt.

* **Hazafelé.** Élesdről jött haza Teczí Mihály révi ember saját szekere s utközben megkönyörült néhány földijem s felszedte őket szekere. Ezek között volt Halász Sándor is, aki a hetivásárról egy kis pénzmaggal tért meg, melyet ott rejtgetett a csekkójában és Kuk Mihály. Utközben Halász Sándor elaludt és zajos hortyogása, melyen még a szekér gyakori zökkenései sem fogott ki, Kuk Mihályban felébresztette a gonosz szándékot. Lassan, ovatosan Halász Sándor gubája alá nyúlt és mándlija zsebéből kiesente a telt aceskót. A leszállásnál észrevette Halász Sándor, hogy hiányzik a pénze és egyenesen a csendőrséghez szaladt elmondani, hogy Kuk Mihályra gyanakszik. Kuk Mihályt kérdőre is vonták és beismerő vallomást tett, de a pénznek már csak kis részét találták meg nálla.

— Verje meg az isten a tolvaját, fakadt ki Halász Sándor méltó elkeseredésében.

* **Bele esett a forró zsirba.** Egy szegény szolgának Rupcsó Jánosnak rejtenezes módon pusztult el új év napján egy kis világtalan gyermeke. Rupcsó Jánosnak a felesége újév napján zsírt olvasztott s a forró zsírt bevitték a kamarába egy nagy edénybe. Volt Rupcsónak egy kis négy éves vak gyermeke, aki a zsírolvasztás alatt a konyhába volt, s amikor a zsírt bevitték a kamarába, a gyermek bement oda is

szülői után és mivel szülei nem vették észre bezárták a kamarába. A gyermek valószínűleg ki akart jönni a kamarából, azonban szerencsétlenségére utjába akadt a zsírral telt edény, amibe fejével bezuhant. A forró zsír természetesen teljei sen összeégette a gyermek testét, úgy hogy mire kihúzták, már majdnem meg volt halva. A kétségbeesett szülők Frater Imre dr. kórházi orvosért szaladtak, azonban már minden késő volt, a gyermek pár percnyi kínos szenvedés után meghalt.

* **Meglopta a testvérét.** Különös feljelentés érkezett tegnap a rendőrségre. Auspicz Bernát bánfalvi kereskedő tette a panaszt, amely a következő: Auspicz a múlt héten tizenhét éves öcsésének átadott 400 forint áru rőfös árut, hogy azzal kereskedjék. Ármin el is indult, tegnap előtt azután Váradra ért, ahonnan rövid de velős táviratot küldött haza bátyjának: »az összes árukat ellopták, Ármin«. Auspicz Bernát az esetet feljelentette aminek következtében tegnap kihallgatták Ármin, Auspicz Ármin a rendőrségen azt állította, hogy ő tegnapelőtt megszállott Weisz Sámuel kis-magyar-utczai szállóhelyén s az összes holmiját ellopták Rész nendörbirtos azonban már a tegnapi napon olyan nyomokra jött, hogy Auspicz Ármin maga vitte el az árukat s azokat elzalogosította egy Körösiné nevű asszonynál. A nyomozás folyik.

Bánffy—Horánszky ügy.

Horánszky Nándor ma végre Bánffy br. miniszterelnöktől nem fegyveres megtorlást, hanem lovagias elégtételt kért Üchritz Zsigmond és Bolgár Ferencz segédei által. Bánffy br. miniszterelnök kész volt az elégtételadásra és Fejérváry Géza bárót meg Gajári Ödönt nevezte meg segédeinek. A két fél segédei össze is ültek vasárnap este tanácskozásra, de a miniszterelnököt egy távirat a királyhoz szölyította fel. A segédek így félbe hagyták a tanácskozásokat és hétfőre halasztották. Az ügy tehát minden légből kapott hír helyett, melyekben a tegnapi napon nem szölyölködtünk, így áll. Hogy a felek pisztolypárbajban fognak megálapodni az valószínű, de hogy 10 lépésről lövöldözzenek egymásra, azéppenséggel nem valószínű, már csak azért sem, mert ez a párbaj bármily paradoxonnak is tetszik, most a béke előjele. A békés kiegyenlítést, melynek a többség és az ellenzék között létre kell jönni, annak a pár lövésnek kell megelőzni, melyet Bánffy báró miniszterelnök és Horánszky Nándor tesznek egymásra.

Budapest, január 2. (Saj. tud. táv.) A miniszterelnök bécsi útjáról ma politikai körökben különféle hírek keringtek.

Hivatalosan azt jelentik, hogy gratulálni ment a felségnek a kormány nevében. Vannak, akik Bánffy br. miniszterelnök bécsi útját a Horánszky Nándorral való párbajjal hozzák kapcsolatba, de meg a követendő eljárásáról is jelentést tesz. Némelyek szerint az országgyűlés feloszlátása van tervbe véve. Vannak akik már bukást is emlegetnek.

Mindezen hírekből semmi sem bizonyos csak az, hogy hazajövet a miniszterelnök verekedni fog Horánszky-val.

Budapest, január 2. (Saj. tud. táv.) Bánffy br. miniszterelnök a király előtt előterjesztést tett a helyzetről és átadta a minisztérium újévi gratulációját.

A király teljesen belátására bízta, hogy sz. ellenzékkel való kibékülésnek feltételeit megszabja.

Ex-lex.

Budapest, január 2. (Saját tud. táv.) Lukács pénzügyminiszter körrendeletben utasította az illetékes hatóságokat, hogy az állami bevételek tovább is folyósíttassanak.

Budapest, január 2. (Saját tud. táv.) Az állami számvéviszék a törvénysértés ellen megteszi a kormánynak előterjesztését.

Budapest, január 2. (Saját tud. táv.) Wlassich miniszter lemondása az ex-lex miatt, mely hír egyik fővárosi esti lap nyomán terjedt el, csak kacsa.

Budapest, január 2. (Saját tud. táv.) Jókai Mór felhívást bocsátott ki a polgárokhoz, melyben arra szólítja fel őket, hogy adójukat fizessék meg pontosan. Elterjedt a hír, hogy a felhívás nyomán igen sokan tetjesítettek ma fizetést az adóhivataloknál a fővárosban és a vidéken.

Budapest, január 2. (Saját tud. táv.) A Ház holnapi ülésén az ellenzék a napirend előtt fog felszólalni az ex-lex állapotok miatt.

Mindenfelől nagy érdeklődés mutatkozik az iránt, hogy Szilágyi Dezső mikor fog beszélni, mert sokan ettől várják a békét.

Öngyilkos kereskedősegéd.

— Saját tudósítónktól. —

Századunknak ragályos betegségének az öngyilkosságnak tegnap áldozata lett egy fiatal ember, aki azt hitte, hogy nem élhet a világon, mert elhagyta egy leány, akit ő nagyon szeretett...

A szomorú eset részletei a következők:

Andrényi Károly vas nagykereskedőnek a vasudvarán tegnap délután fél 6 óra körül hatalmas lövés dördült el.

A kereskedésnek a személyzete a lövés után azonnal oda sietett ahonnan a lövés hangzott, s ott rövid idő múlva megtaláltak egy fiatal embert, az üzletnek egyik segédjét **Markovitsot**, egy csomó áru tetején fekvő.

A boldogtalan ifjunak a feje egészen össze volt ronszolva s abból erősen folyt a vér.

Az eset színhelyén a rendőrség részéről csakhamar megjelent **Réz Bertalan** rendőrbiztos, aki konstataulta, hogy a fiatalember öngyilkos lett.

Markovits egyszerre két revolverrel lőtt, az egyiket a jobb, a másikat a bal halántékához szorította s úgy sütötte el a fegyvert.

A golyók behatoltak a koponyába s ott rettenetes rombolást vittek végbe, úgy, hogy a koponya csontja teljesen szétroncsolódott s az agyvelőt is nagy részében kivitte.

Markovitsot mikor beszállították a kórházba még élt, azonban mindjárt látták, hogy menthetlen, hogy csak pár percze van hátra.

A közkórházban azután rövid szenvedés után meg is halt.

A szerencsétlen ifju egy özvegyasszonynak volt gyermeke.

Az öngyilkos három zárt s egy nyílt levelet hagyott hátra.

A zártlevelek közül az egyik anyjának, a másik nővérének, a harmadik pedig fivérének szólt.

A nyíltlevelet barátaihoz intézte, ebben kéri őket, hogy ne ítéljék el végzetes tettéért, mert az öngyilkosságot *hosszas, komoly meg-*

fontolás után követi el, amennyiben érzi, hogy nincs helye a földön, ahol soha sem lehet boldog, mert elhagyta az, akit ő végtelenül szeretett. Ebben a levélben kéri barátait, hogy tisztességesen temessék el.

A nyílt levél hátsó oldalán pár sort a rendőrségnek írt az öngyilkos. A rendőrségtől azt kéri **Markovits**, hogy ne bonczolják fel, engedjék meg, hogy bonczolás nélkül temessék el.

A rendőrség ezt a kérelmet valószínűleg teljesíteni is fogja.

ZENE és MŰVESZET.

* A „Zenélő Magyarország” zongora nemű folyóirat most január elsei füzetével VI-ik évfolyamát kezdi. Ma már mindenütt ismert zeneműfolyóirat 1899-dik I. füzeté a következő darabokat közli: I. Széleről van a hazám magyar dalt. II. Lányi Ernő, »Improvisation» Szalondarabját. III. Böhm K. »Czigánydal» műdalt. IV. Greizinger I. »Serenade». Hegedű darabot zongora kísérettel. Minden füzeté ily gazdag tartalommal jelenik meg e közkedvelt zenemű folyóiratnak. Egy-egy füzet mindenkor 10 oldalon a legszebb s legsikerültebb dívatos zeneujdonságokat hozza — negyedéven 6 füzet 60 oldal zeneművet ad 1 forint előfizetésért. Egyes számok 25 kr-ért, ha az összeg előre beküldetik. Előfizethetni a most meginduló évfolyamra csakis a »Zenélő Magyarország (Klökner Lde) zeneműkiadóhivatalában Budapest, VI. Csengery-utca 62. a. honnan megismerésre mutatónyomtatványt ingyen és bérmentve küldenek.

EGYESÜLETEK.

Meghívás A »Biharmegyei orvos gyógyszerész-és természettudományi-egylet» folyó évi január hó 4-én, délután fél 5 órakor (Uri-utca, Akadémia) szakülést tart, melyre a t. egyleti tagokat ezennel meghívom. Tárgy: Dr. G e r ő Sándor előadása: A malaria plasmodiumokról. Kelt Nagyváradon, 1899 január hó 2-án. Dr. B e r k o v i t s Miklós egyleti titkár.

MULATSÁG.**FARSANGI NAPTAR.**

Január 7. A középiskolai ifjuság próbabálja.
Január 8. A szentjóbbsi r. kath. hitközség batyu-bálja a község háza termében.
Január 8. A régi népkör bálja a »Zöldfa»-ban.
Január 15. A nagyvárad munkás betegsegélyző pénztár mulatsága a »Zöldfa»-ban.
Január 15. Az ipartestület táncestélye.
Január 18. A joghallgatók bálja.
Január 21. A »Gyermekbarát egyesület» táncestélye.
Január 22. A »48-as Népkör» bálja.
Február 1. A »Gyermekbarát» jelmezeztélye.
Február 5. A nagyvárad ev. ref. egyházközség táncvígalmá.

Első bál a Zöldfa nagytermében. Folyó hó 7-én, szombaton tartja meg Sára Miklós táncztanító a középiskolai táncz-tanítványaival próbabálját, a melyre az érdekelteket tisztelettel meghívja a rendezőség.

Az iparos ifjuság műkedvelő előadása.

A nagyvárad iparosifjuság önképző egylete vasárnap este ismételte meg jsufolt ház mellett Murai »Huszárserelem» című vigjátékát. Mondanunk sem kell, hogy a műkedvelő szereplők ez alkalommal már inkább bele éltek magukat a nyilvános fellépésbe. Az előadás görbülékenyekb s összhangzóbb. Pántya Ilonka k. a. Anna szerepében aratott sok-sok tapsot s erre rászolgált, ugyszintén Dajka Róza (Zsuzsi), Gáll Mariska (Sárka) és Nagy Jolánka (Hüppigné) kisasszonyok. A férfiszerepekben Bóji Lajos (Hüppig Kázmér, Bereczki László (Kenéz Mihály), Mócsi Gyula (Kálmán huszárhadnagy), Barza Antal, Rimóczi József (a két Barkos) Kapdebó Ernő (Dér Pista) és Abella Mihály, (Berényi Pál) jeleskedtek s egyes jelenetekben nem megvetendő sikert értek el.

S P O R T.

Vadászat. »A nagyvárad vadászlársaság» vadászatát f. hó 8-án fogja megtartani Bőszörményben és ugyan e hó 15-én Nagy-Harsányban.

REGÉNY-CSARNOK.**SZERESS ÖRÖKKÉ.**

Írta: Buchanan Róbert.

Angolból fordította: Dr. N. Gy.

30.

— Kegyed meg se mondta a nevét? — mondá a férfi mosolyogva.

— Nevem Mabel, Parr Mabel, — felelé a leány.

— De nem édes leánya az öregnek, azt hiszem ő is mondta, csak fogadott?

— Nekem nincs más apám, — felelé — kivéve Antal apót, a ki megmentette életemet csecsemő koromban.

— Antal apó? Ah emlékszem — az a rongyos fickó, a ki itt volt tegnap este, — A lány arcza kipirult a méltatlankodástól s ellenszenvet érzett magában az idegen iránt.

— Nem uram, az nem fickó, — kiáltá — és ha ruhája elhanyagolt is, szíve az királyi. Ő a legjobb, legkedvesebb ember a világon.

— Hm! Szerencsés legalább is, hogy ilyen ragaszkodó lélekre tett szert. De azt hiszem, hogy önnek, a milyen finom és szép, nagyon különös környezete van! Nem akarok semmit se mondani a társaságról, a melyben önt találtam, minthogy ön nagyon szereti őket; de ez a ház nagyon szegényes s ez a hely, hogy mondjam csak, örömtelen mint a sir. Nem szeretné kegyed itt hagyni s látni a vigvilágot?

A lány bámulattal nézett rá. Hangja mintha korholta volna őt, se tekintete, se szavai nem tetszettek neki. Beszédközben az idegen közelebb huzódott hozzá s karját nyugodtan dereka körül fonva meg akarta csókolni a leányt. Ez hamar visszarántotta magát, de nagy őszinte szemeit nem vette le az idegen arcáról. Semmi kacérság nem volt e mozdulatban, semmi méltatlankodás tekintetében; egyszerűen megzavartnak és ijednek látszott, tőlán a miatt is aggódott, hogy az idegen csak szerepet játszik.

— Én szeretem otthonomat, — mondá a leány, — remélem, hogy sohasem fogom elhagyni azt. — Egy kissé kedvetlenül és sokkal kevésbbé szeretetreméltón nézve, mint az imént, a fiatalember türelmetlenül kiáltott fel:

— Eh, ez csak gyerekes ostobaság. Fiatal madár is repül, fiatal lánynak is repülnie kell. De talán, — tévé hozzá átható éles tekintettel, — talán van valami kedves társa itt a szomszédságban, a ki bájolóvá teszi a szomorú helyet? Talán kedvese van?

— Nem, igazán nincs, uram, — felelé egyszerűen.

— Nincs kedvese? No ez már különös; igaz, magam is sajnáltam volna, hogy ha valamelyik közönséges fickó elrabolta volna ilyen csinos teremtes szivét. Kegyed úgy néz ki, mintha nemes vérből való lenne, a ki hát megnyeri kegyedet, legyen nemes szintén.

A leány mosolygott és rázta a fejét.

— Én nem akarok más lenni, mint a mi vagyok, egy egyszerű falusi leány. De nem is vágyakozom a férjhezmenetel után.

— Mért nem, szép leány?

— Boldogabb vagyok így.

(Folyt. köv.)

TAVIRATOK.**Japan kitüntetés királyunknak.**

Bécs, január 2. Egy helyi tudósító jelenti: A japán császár a legmagasabb kitüntetést adományozta *Ferencz József* királynak. A kitüntetést szerdán délben adják át. (Magy. Táv. Ir.)

Vilmos császár beteg.

Budapest, január 2. (Saj. tud. táv.)
Vilmos német császár — mint Berlinből jelentik — influenzában megbetegedett.

Mattasich lefokozása.

Zágráb, január 2. (Saj. tud. táv.)
Mattasich-Keglevich főhadnagyot ma délelőtt nyílt ajtók előtt lefokozták s azután katonai őrség kísérte a moellersdorfi fogházba.

KÖZGAZDASÁG.**Reich Jenő Társas****Tőzsde jelentése.**

— A „Tiszántul” eredeti távirata. —

Határidők.

B u d a p e s t, január 2.

Az irányzat szilárd

Buza márcziusra	—	—	—	—	9.70
Uj tengeri	—	—	—	—	4.93
Rozs őszre	—	—	—	—	8.25
Zab őszre	—	—	—	—	5.88
Tengeri augusztusra	—	—	—	—	—
Buza októberre	—	—	—	—	—

Értéktőzsde.

B u d a p e s t, január 2.

Az irányzat gyenge

Osztrák hitel	—	—	—	—	—	363.90
Magyar hitel	—	—	—	—	—	391.75
Államvasut	—	—	—	—	—	365.88
Rimamurányi	—	—	—	—	—	228.—
Magyar jelzálog	—	—	—	—	—	293.80
Salgótarjáni	—	—	—	—	—	604.—
Wagon-kölcsön	—	—	—	—	—	282.25
Villamos vasut	—	—	—	—	—	279.50
Magyar leszámítoló	—	—	—	—	—	353.25
Iparbank	—	—	—	—	—	104.25
Budapest közuti	—	—	—	—	—	866.50
Kereskedelmi	—	—	—	—	—	1011.50
Déli vasut	—	—	—	—	—	78.—

B é c s, január 2.

Az irányzat nyugodt

Osztr. hitel	—	—	—	—	—	363.78
Magyar hitel	—	—	—	—	—	392.—
Államvasut	—	—	—	—	—	364.1/2
Birodalmi márka	—	—	—	—	—	58.97

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1899. január 2-án.

Magyar aranyjárdék 4%	—	—	—	—	120.75
Magyar koronajárdék	—	—	—	—	97.20
Magyar vasuti kölcsön aranyban 4 1/2%	—	—	—	—	119.75
Magyar vasuti kölcsön ezüstben 2 1/2%	—	—	—	—	100.50
Magyar keletvasuti államkötvény 1876-ból	—	—	—	—	119.75
Magyar földtehermentesítési kötvény 4%	—	—	—	—	96.50
Italmérési jog megváltási kötvény	—	—	—	—	100.58
Horvát-szlavón földtehermentési kötvény	—	—	—	—	97.—
Magyar nyereség-sorsjegy-kölcsön	—	—	—	—	153.—
Tiszabábályozási és szegedi sorsjegyek kölcsön	—	—	—	—	138.—
Osztrák járadék papírban	—	—	—	—	101.50
Osztrák járadék ezüstben	—	—	—	—	101.30
Osztrák korona járadék	—	—	—	—	101.75
Osztrák magyar bankrészvény	—	—	—	—	935.—
Magyar hitelbankrészvény	—	—	—	—	395.—
Osztrák hitelintézeti részvény	—	—	—	—	391.—
Osztrák-magyar államvasuti részvény	—	—	—	—	363.60
20 frankos arany (Napoleon d'or)	—	—	—	—	365.25
Német birodalmi márka	—	—	—	—	370.54
London vista	—	—	—	—	58.90
Párisi vista	—	—	—	—	120.75
20 márkás arany	—	—	—	—	11.79

SZERKESZTŐI PÓSTA.

N. S. Király-Darócz. Nagyon köszönjük a szíves figyelemztetést és üdvözlést, viszont kívánjuk. A küldött kiáltványról már van tudomásunk s régebben is foglalkoztunk vele. Volt legalább mit tenni a „magyar nemzetnek” a kalács alá.

Kőfaragó-utca. Tudunkkal semmiféle intézete nincsen, hanem Budapesten lakik s nagyobb utazások rendezésével próbálja fentartani magát.

A szerkesztésért felelős.

Dr. VUCSKICS GYULA.

6

huzásra érvényes újságíró sorsjegy
ára csak

1 korona.

Főnyeremény

100.000

korona ért.

5 nyeremény à 20.000 kor. stb.

**Első huzás
viszavonhatatlanul
már szerdán.**

Sorsjegyeket ajánl:

Polgári Takarékpénztár r.-v.-tsaság,

Dióssy Ödön főelárusító,

**„TISZÁNTUL”
kiadóhivatala.**